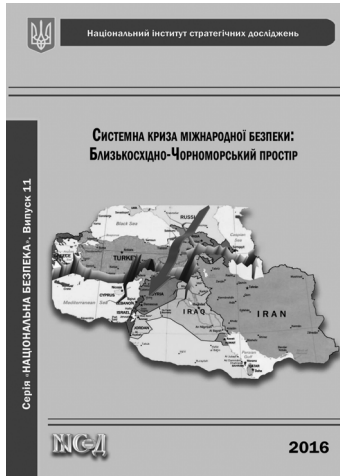

НОВІ ВИДАННЯ НІСД

Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Системна криза міжнародної безпеки: Близькосхідно-Чорноморський простір: аналіт. доповідь / Б.О. Парахонський, Г.М. Яворська; за заг. ред. К.А. Кононенка. – К. : НІСД, 2016. – 52 с. (Серія «Національна безпека», вип. 11).

Криза міжнародної безпеки за останні два роки набула системного характеру. У доповіді проаналізовано суперечливість середовища безпеки в умовах російської загрози. Визначено чинники, що діють у напрямку руйнації існуючого світового ладу, окреслено потенціал спротиву деструктивним тенденціям та можливості формування регіональної підсистеми міжнародної безпеки. Окремо розглянуто процес трансформації стратегічної оборонної політики НАТО з метою адаптації до радикальних змін у міжнародному середовищі безпеки.

Російська агресія проти України порушила військовий баланс сил на континенті, вплинула на зміну конфігурацій, що склалися після «холодної війни». Порушивши ключові міжнародно-правові принципи, дії РФ запустили процес руйнування системи Європейської та трансатлантичної безпеки. Процеси, що відбуваються у Близькосхідно-Чорноморському просторі, набувають у цьому контексті особливого значення. Заплутаний вузол традиційних геополітичних суперечностей ще більше затягується внаслідок анексії Криму та неприхованого нарощування російської мілітарної активності в акваторії Чорного моря.

В умовах глобалізації між двома полюсами напруги – модернізаційним і консервативним – окреслюється перехідна зона невизначеності і турбулентності, яка формує сучасні реалії Близькосхідно-Чорноморського простору. Різниця потенціалів економічно розвиненого європейського ядра та відносно відсталіх периферійних зон (переважно у Близькосхідно-Чорноморському просторі), з їх соціально-економічними проблемами та локальними конфліктами, створює величезну небезпеку стабільності європейського світу в цілому. Недостатня увага до вирішення питань безпеки у ширшому регіоні призводить до того, що різниця потенціалів зростатиме, внаслідок чого виникатимуть нові кризові ситуації.

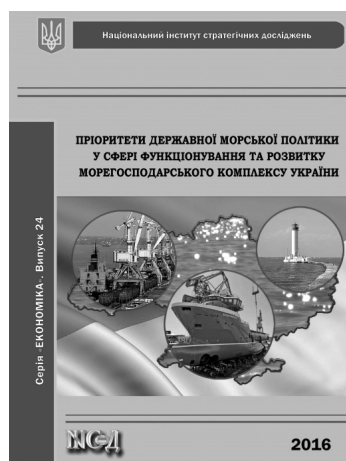
Російська агресивна політика кардинально змінює геополітичний ландшафт регіону. Маючи потужні збройні сили у Криму та посилюючи свій військовий флот, Російська Федерація отримує монопольне геополітичне домінування у регіоні, зокрема, можливість блокування морських шляхів та створення різноманітних загроз державам Чорноморського простору, якщо останні не підкоряться російському диктату. Крим перетворюється на військову базу, за допомогою якої встановлюється контроль над ширшим простором, що включає Балкани та країни Близького Сходу.

Тактика Росії полягає у створенні якомога більшої кількості «заморожених» конфліктів у регіоні між Балтикою, Чорним і Каспійським морями, що дозволяє їй не лише гальмувати процес інтеграції регіональних держав до НАТО і ЄС, а й вносити внутрішні суперечності до лав Євросоюзу. Російська операція в Сирії призводить до подальшого загострення міжнародної безпекової кризи і продовжує погіршувати обстановку у регіоні.

Розширюючи сферу застосування політики сили, Росія послідовно сприяє наростанню рівня хаотизації у міжнародному безпековому середовищі. РФ розглядає

підсилення непередбачуваності на міжнародній арені як провідний інструмент збільшення власного зовнішньополітичного впливу. Ефект такої політики на короткому проміжку часу виявився вельми значним. Проте чим більшою мірою процеси стають неконтрольованими, тим менше в РФ можливостей спрямувати їх у бажаному напрямку разом з можливостями досягнення своїх агресивних цілей.

Зовнішня та безпекова політика України, спрямована на протидію російській агресії та на розвиток модернізаційних і євроінтеграційних процесів, передбачає просування на головному стратегічному напрямку – формування Балто-Чорноморської підсистеми міжнародної безпеки і співробітництва для активізації процесів європейської і євроатлантичної інтеграції нашої держави та організації спільної протидії імперським амбіціям РФ. В умовах, коли НАТО та ЄС переживають період серйозних перетворень, актуальною є потреба оновлення зовнішньополітичної доктрини України. Зміст порядку денного для європейської та євроатлантичної інтеграції України має бути уточнений і оновлений.

Пріоритети державної морської політики у сфері функціонування та розвитку морегосподарського комплексу України: аналіз. доповідь / О. В. Собкевич (кер. авт. кол.), К. М. Михайличенко, А. В. Шевченко [та ін.]. – К. : НІСД, 2016. – 72 с. (Серія «Економіка», вип. 24).

Наукове дослідження морегосподарського комплексу виконано в контексті оновлення морської доктрини України і спрямоване на визначення оптимального вектора розвитку України як морської держави, забезпечення її економічних інтересів на морі та підвищення рівня економічної безпеки держави з урахуванням змін, що відбуваються на зовнішньополітичній арені. Проаналізовано основні тенденції та стримуючі фактори розвитку торговельного мореплавства в Україні, висвітлено сучасні проблеми функціонування морських торговельних портів й актуальні питання державного регулювання портової діяльності, запропо-

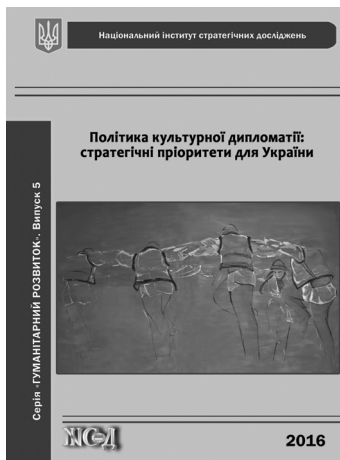
новано комплексний підхід до розв'язання проблем відновлення українського торговельного флоту з відновленням використання потенціалу вітчизняного суднобудування та судноремонту. Розроблено рекомендації стосовно формування і реалізації послідовної державної морської політики, орієнтованої на збільшення економічної присутності України у просторі світового океану та розвиток торговельного мореплавства як чинника забезпечення національних інтересів України.

Дослідження показало, що національним інтересам України відповідатиме формування державної морської політики України, сфокусованої на відродженні національного торговельного мореплавства, перетворенні його на перспективну галузь економіки, яка швидко розвиватиметься й забезпечуватиме вагомий внесок у формування ВВП країни та позитивного сальдо торговельного балансу, гідно представлятиме Україну на міжнародному ринку транспортних послуг, стане потужним каталізатором активності інших галузей економіки, а також дієвим засобом розширення представництва України на світових товарних ринках.

Розвиток портової галузі відбуватиметься у напрямку формування високотехнологічного, ефективного комерційного сектору економіки України, максимально адаптованого до роботи в умовах жорсткої конкуренції на світовому ринку портових послуг та орієнтованого на потреби економіки країни. Основою роботи портового господарства мають бути європейські правила та принципи ведення бізнесу.

Відродження потенціалу національного суднобудування, відновлення конкурентоспроможності цієї галузі і її комплексний розвиток у системі вітчизняного морегосподарського комплексу передбачає розроблення ефективних фінансово-економічних механізмів модернізації підприємств галузі, налагодження ринкової взаємодії та коопераційних зв'язків підприємств галузі з підприємствами-суміжниками, стимулювання розвитку внутрішнього ринку й налагодження ефективного міжнародного співробітництва.

Нарощування вилову риби та інших живих водних ресурсів, розширення на вітчизняному ринку їх асортименту мають відбуватися шляхом розвитку рибної галузі на інноваційній основі з оновленням і розбудовою потенціалу рибогосподарських підприємств на сучасному технологічному рівні, відродженням в Україні рибпромислового флоту, його науково-виробничим і кадровим забезпеченням.

Політика культурної дипломатії : стратегічні пріоритети для України: зб. наук.-експерт. матеріалів / за заг. ред. О. П. Розумної, Т. В. Черненко. — К. : НІСД, 2016. — 92 с. (Серія «Гуманітарний розвиток», вип. 5).

У збірнику вміщено аналітичну доповідь про стан та перспективи розвитку культурної дипломатії в Україні та матеріали «круглого столу», який відбувся в Національному інституті стратегічних досліджень 21 червня 2016 р.

Аналітична доповідь є відповіддю на запит суспільства щодо політики культурної дипломатії як послідовної діяльності держави, спрямованої на формування позитивного іміджу країни у світі, вирішення питань національної безпеки, стимулювання попиту на національний продукт за кордоном, забезпечення розвитку багатьох сфер суспільства, у тому числі соціальної і культурної.

На сьогодні в Україні відсутня послідовна позиція держави щодо впровадження політики культурної дипломатії, їй бракує інструментарію, стратегії та інституційних засад. Тому на перший план виходить низка завдань із забезпечення іміджу й успішності міжнародної політики, а також зміни парадигми культури, реформування культурної політики. Від успішності вирішення цих завдань залежить культурний контент.

Доповідь порушує питання інституалізації культурної дипломатії, пропонуючи його розгляд у контексті досвіду діяльності європейських інститутів. Не менш важливим є аналіз міжнародної присутності України у світі, без якого неможливо окреслити перспективи політики культурної дипломатії.

У доповіді наголошується, що одним із пріоритетних напрямків відповідної політики має бути підготовка проекту Стратегії культурної дипломатії — документа, покликаного визначити мету, завдання, ключові напрямки активності у відповідній сфері, а також забезпечити синергію дипломатичної та культурної політик. Іншими, не менш важливими завданнями є реформування культурно-інформаційних центрів при дипломатичних представництвах, створення якісного культурного контенту, розвиток внутрішнього вектора культурної дипломатії (*domestic cultural diplomacy*) тощо.

Аналітична доповідь «Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи» обговорювалася на засіданні круглого столу «Політика культурної дипломатії: стратегічні пріоритети для України». Результатом обговорення стали рекомендації для органів державної влади щодо впровадження політики культурної дипломатії.